

SUDAN ÜLKE NOTU & MAKİNE VE AKSAMLARI DIŞ TİCARETİ

ÜLKE PROFİLİ

Devletin Adı	: Sudan Cumhuriyeti
Başkenti	: Hartum
Yönetim Biçimi	: Cumhuriyet
Resmi Dili	: Arapça
Dini	: İslam
Para Birimi	: Sudan Poundu (SDG)
Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	: ABEDA, ACP, AFDB, AFESD, AL, AMF, CAEU, CCC, ECA, FAO, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC IFRCs, IGAD, ILO, IMF, IMO, INTERPOL, IOC, IOM, ISO (katılımcı), ITU, NAM, OAU, OIC, OPEC (gözlemci), OPCW, FCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNU, UPU, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO, WTRO (gözlemci)
Yıl Sonu Döviz Kuru (Bir ABD Doları Karşılığı)	: 2,40 SGD (2009 ortalaması)
Yüzölçümü	: 2.505.810 km ²
Nüfus	: 41,087,825 (2009 Temmuz Tahmini)
Yıllık nüfus artışı (%)	: 2,53 (2003-2008 arası, tahmini ortalama)
Mesai Saatleri ve Günleri	: Cumartesi-Perşembe arası, yazın 07:30-14:30, kışın 08:30-15:00 (Bankalar saat 8:30-12:00 arası açık)
Büyük Kentler	: Hartum, Port Sudan, Kassala, Omdurman, Bahri, El-Obeid, Wad Medeni, Gadaref ve Juba
Limanlar	: Port Sudan Limanı ve Suakin Limanı
Türkiye ile Saat Farkı	: Türkiye’de yaz saati uygulaması ile saat farkı yok, Türkiye’de yaz saati bitiminde +1 saat ileride
Haftalık Çalışma Saati (Ortalama)	: 39 saat

Ekonomik Göstergeler

GSYİH	: 57.91 milyar \$
Kişi başına GSYİH	: 2.376 \$ (satın alma gücü paritesine göre)
Enflasyon Oranı	: %16
İşsizlik Oranı	: %18,7 (2002 tahmini)
Büyüme Hız	: %10,2 (2007); %6,5 (2008)
Dış Borç	: 30,9 milyar \$ (2008 tahmini)
Para Birimi ve Paritesi	: Sudan Poundu, SDG 1 ABD Doları = 2,09 SDG (2008) 1 ABD Doları = 2,45 SDG (2009 Temmuz)
GSYİH’nin Sektörel Dağılımı	: Tarım %31; Sanayi %34,7; Hizmetler %34,2
Doğal Kaynaklar	: Petrol, doğalgaz, az miktarda demir cevheri, bakır, krom cevheri, çinko, tungsten, mika, gümüş, altın, su gücü

Sudan çok fazla doğal kaynağa sahip olmasına rağmen uzun yıllar süren iç savaş nedeniyle halen yoksul ülkeler kategorisinde yer almaktadır. GSYİH'ya ve istihdama katkısı gözönüne alındığında tarım en önemli sektör olarak öne çıkmaktadır. Sulama kanallarına yeni yatırım yapılmaması nedeniyle sektör, iklimsel değişimlere karşı savunmasız kalmıştır. Ayrıca tarımsal üretim iç savaşın çiftçileri yerinden etmesi ve nakliye ağlarının yetersizliği nedeniyle gelişme gösterememiştir. Pamuk, petrol ihracatı başlayana kadar geleneksel olarak en fazla gelir getiren ihraç ürünü olma özelliğini 1996'dan bu yana susam ve hayvancılığa bırakmıştır. Sudan halen tarıma dayalı bir ekonomiye sahip olmasına karşın petrol ülkenin ekonomik yapısını ve ticari profilini değiştiren en önemli ihraç ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, ihraç gelirlerinin hızla artması ile birlikte kamu harcamaları ve büyüme hızı da artmıştır. Sudan, Afrika'da özel bir konuma sahiptir. Örneğin, komşuları Etiyopya, Çad ve Orta Afrika Cumhuriyeti gibi ülkelerin denize kıyılarının olmaması ülkeyi avantajlı konuma getirmektedir. Nitekim Etiyopya Hükümeti taşımacılık için Sudan Hükümeti ile anlaşmaya varmış ve Port Sudan Limanı'nı kullanmaya başlamıştır.

Diğer taraftan, Doğu ve Güney Afrika Ülkeleri Ortak Pazarı (COMESA) üyesi olan Sudan üye ülkeler içinde en büyük yüzölçümüne, beşeri kaynağa ve doğal kaynaklara sahip bir ülke durumundadır. Aynı zamanda Afrika'nın da en büyük yüzölçümüne sahip ülkesi olan Sudan'da son yıllarda büyük ekonomik gelişmeler olmaktadır; bir süredir devam eden yüksek büyüme hızının önümüzdeki yıllarda da devam edeceği tahmin edilmektedir.

1990'lı yılların sonlarında arama ve çıkarma faaliyetleri sonucunda Sudan'da önemli ölçüde petrol ve doğal gaz rezervleri olduğu ortaya çıkmıştır. Petrol ihracatından önemli gelir elde eden Sudan'ın ekonomik performansı, yabancı firmaların bu ülkeye yönelmesi sonucunu doğurmuştur. Halen ülkenin petrol ihracatı toplam ihracatının değer olarak %80'inden daha yüksek bir kısmını oluşturmaktadır.

Her geçen gün artan petrol arama ve çıkarma faaliyetleri ve bunun sonucunda ortaya çıkan petrol gelirlerine paralel olarak ülkedeki altyapı ve üstyapı projelerinin gerçekleştirilmesine yönelik önemli yatırımlar bulunmaktadır. İnşaat sektöründe, özellikle, enerji, yol, baraj, demiryolu, telekomünikasyon, konut ve idare binaları başta olmak üzere bir çok alanda projeler mevcuttur.

Ancak, özellikle 2008 yılından itibaren dünya genelinde başgösteren küresel mali kriz çerçevesinde düşen petrol fiyatları Sudan'ın petrol gelirlerinde bir azalmaya sebep olmuş, altyapı ve diğer büyük çaplı inşaat projelerinde belirgin bir yavaşlama gözlenmeye başlamıştır. Halen federal ve yerel bazda pek çok proje finansman yetersizliğinden beklemeye alınmış olup, büyük çaplı projelere talip olan ülke ve firmalardan aynı zamanda kendi finansmanlarını da getirmeleri istenmektedir.

A. SUDAN'IN GENEL DIŞ TİCARETİ

1. İHRACAT

BM verilerine göre; Sudan'ın ihracatı 2009 yılında % 4 gerileyerek 9 milyar \$ gerçekleşmiştir. Sudan'ın genel ihracatında ilk üç ülke sırasıyla Çin, B.A.E ve Kanada 'dır.

BAE'ne 2009 yılında gerçekleşen ihracat % 329 artış göstermiştir. Çin ise Sudan'ın genel ihracatından % 65 pay almaktadır.

Sudan'ın Ülkeler Bazında İhracatı (Bin \$)

*Sudan'a ait 2007 yılı verilerine ulaşılamamaktadır.

SIRA	ÜLKE	2005	2006	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	Çin	3.323.849	4.324.284	7.553.536	5.932.248	-21,46
2	BAE	120.228	280.475	221.398	951.075	329,58
3	Kanada	56.278	66.845	56	802.142	-
4	Suudi Arabistan	183.285	154.669	114.708	254.403	121,78
5	Japonya	372.224	299.032	690.891	213.085	-69,16
6	Hindistan	24.706	22.197	72.588	164.581	126,73
7	Endonezya	14.550	5.087	119.107	143.276	20,29
8	Singapur	3.467	12.249	70.938	94.482	33,19
9	Mısır	51.999	68.635	130.801	93.534	-28,49
10	Etiyopya	2.559	124	108	67.625	-
11	Irak	0	7	73	48.832	-
12	Malezya	6	13	107.846	40.610	-62,34
13	Fransa	28.181	15.213	22.835	35.113	53,77
14	Yemen	9.889	1.242	170.147	24.408	-85,65
15	İngiltere	84.614	50.764	7.522	23.985	218,86
16	Pakistan	14.810	6.239	7.776	22.304	186,83
17	Suriye	11.462	15.910	17.222	16.471	-4,36
18	Ürdün	6.710	3.915	4.672	15.506	231,89
19	Lübnan	17.918	13.549	12.140	12.118	-0,18
20	Almanya	25.880	21.319	17.598	9.685	-44,97
	Diğer	153.198	116.938	158.987	114.037	-28,27
	Toplam	4.505.813	5.478.706	9.500.949	9.079.520	-4,44

Kaynak: www.trademap.org (BM İstatistik Bölümü)

2009 yılında Sudan'ın önemli ihraç ürünleri incelendiğinde ilk sırayı "Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar ve Müstahsalları, Mumlar" oluşturmaktadır. "İnciler, Kıymetli Taş ve Metal Mamulleri, Madeni Paralar", "Canlı Hayvanlar" ile "Yağlı Tohum ve Meyvalar, Sanayi Bitkileri, Saman, Hayvan Yemi" Sudan'ın ihraç ettiği diğer başlıca ürünlerdir. 2009 yılında Sudan tarafından gerçekleştirilen "Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar ve Müstahsalları, Mumlar" ihracatı Sudan'ın genel ihracatı içerisinde % 78,7 pay almaktadır.

Sudan'ın Fasıllar Bazında İhracatı (Bin \$)

*Sudan'a ait 2007 yılı verilerine ulaşılamamaktadır.

SIRA	GTİP	GTİP TANIMI	2005	2006	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	27	MİNERAL YAKITLAR,MİNERAL YAĞLAR VE MÜSTAHSALLARI,MUMLAR	3.745.264	4.796.109	8.935.385	7.151.773	-19,96
2	71	İNCİLER,KIYMETLİ TAŞ VE METAL MAMULLERİ, MADENİ PARALAR	108.114	150.422	1.479	1.278.505	-
3	1	CANLI HAYVANLAR	106.469	109.874	71.485	249.717	249,33
4	12	YAĞLI TOHUM VE MEYVALAR,SANAYİ BİTKİLERİ,SAMAN,HAYVAN YEMİ	138.521	163.709	196.809	175.590	-10,78
5	13	LAKLAR,SAKIZLAR,BİTKİSEL ÖZSU VE HÜLASALAR	102.142	50.474	69.072	61.420	-11,08
6	52	PAMUK	103.648	71.117	58.332	40.234	-31,03
7	84	MAKİNE VE CİHAZLAR,ALETLER,PARÇALARI	35.345	11.086	13.386	33.072	147,06
8	41	HAM POSTLAR,DERİLER (KÜRKLER HARIÇ) VE KÖSELELER	20.670	26.579	29.014	19.492	-32,82
9	17	ŞEKER VE ŞEKER MAMULLERİ	33.237	15.131	5.273	18.239	245,89
10	88	HAVA TAŞITLARI,UZAY ARAÇLARI,AKSAM VE PARÇALARI	262	1.214	310	9.933	-
		DİĞER	112.141	82.991	120.404	41.545	-65,50
		TOPLAM	4.505.813	5.478.706	9.500.949	9.079.520	-4,44

Kaynak: www.trademap.org (BM İstatistik Bölümü)**2. İTHALAT**

Sudan'ın ithalatı, 2009 yılında bir önceki seneye göre % 47 azalmış ve 8,5 milyar \$ kaydedilmiştir. Sudan'ın genel ithalatında en çok payı alan ilk üç ülke sırasıyla Çin, Japonya ve Suudi Arabistan'dır. Bu üç ülkeden gerçekleşen ithalat Sudan'ın toplam ithalatının % 33,6'sını oluşturmaktadır. Türkiye, Sudan'ın ithalatında 11. sıradadır.

Sudan'ın Ülkeler Bazında İthalatı (Bin \$)

*Sudan'a ait 2007 yılı verilerine ulaşılamamaktadır.

SIRA	ÜLKE	2005	2006	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	Çin	1.316.162	1.662.407	1.295.585	1.426.689	10,12
2	Japonya	539.247	712.663	632.067	817.066	29,27
3	Suudi Arabistan	591.278	789.549	4.096.607	650.387	-84,12
4	BAE	440.035	491.091	499.312	634.022	26,98
5	Hindistan	320.118	591.246	579.366	548.538	-5,32
6	Mısır	405.841	476.928	422.778	410.263	-2,96
7	Almanya	370.596	447.303	119.699	328.374	174,33
8	ABD	106.909	105.766	42.988	288.271	570,58
9	Avustralya	239.343	242.011	287.926	278.535	-3,26
10	İtalya	299.912	301.867	124.668	248.564	99,38
11	Türkiye	165.544	200.590	234.222	247.593	5,71
12	Kore	195.820	283.908	174.152	205.365	17,92
13	İngiltere	358.322	420.368	1.075.412	191.969	-82,15

14	Fransa	204.507	292.581	147.383	113.297	-23,13
15	İsveç	93.914	108.044	64.565	99.086	53,47
16	Rusya	64.005	50.049	738.805	97.325	-86,83
17	Singapur	32.373	17.315	4.387	92.789	-
18	Kanada	78.450	76.680	256.958	92.738	-63,91
19	Hollanda	92.834	137.155	63.662	90.624	42,35
20	Yemen	31.955	37.269	1.314	88.510	-
	Diğer	1.314.157	1.660.401	1.293.577	1.424.680	10,13
	Toplam	7.366.848	8.844.472	16.416.726	8.589.877	-47,68

Kaynak: www.trademap.org (BM İstatistik Bölümü)

“Motorlu Kara Taşıtları, Traktör, Bisiklet, Motosiklet ve Diğer” Sudan’ın en önemli ithal kalemidir. Makine ve aksamları ithalatı (1 milyar \$) ise Sudan’ın genel ithalatında 2. sırada yer almakta olup, Sudan’ın genel ithalatından % 12 pay almaktadır. Sudan’ın ithal ettiği başlıca diğer ürünler “Elektrikli Makine ve Cihazlar, Aksam ve Parçaları”, “Demir ve Çelik” ve “Hububat”dır.

Sudan’ın Başlıca Fasıllar Bazında İthalatı (Bin \$)

*Sudan’a ait 2007 yılı verilerine ulaşılamamaktadır.

SIRA	GTİP	GTİP TANIMI	2005	2006	2008	2009	DEĞİŞİM 09/ 08 (%)
1	87	MOTORLU KARA TAŞITLARI, TRAKTÖR, BİSİKLET, MOTOSİKLET VE DİĞER	1.308.214	1.744.711	1.015.787	1.290.752	27,07
2	84	MAKİNE VE CİHAZLAR, ALETLER, PARÇALARI	1.191.202	1.428.189	949.265	1.028.369	8,33
3	85	ELEKTRİKLİ MAKİNE VE CİHAZLAR, AKSAM VE PARÇALARI	637.189	1.089.109	715.731	782.035	9,26
4	72	DEMİR VE ÇELİK	393.766	397.078	737.183	555.991	-24,58
5	10	HUBUBAT	438.363	388.962	498.941	437.057	-12,40
6	27	MİNERAL YAKITLAR, MİNERAL YAĞLAR VE MÜSTAHSALLARI, MUMLAR	387.001	460.651	20.855	367.266	-
7	73	DEMİR VEYA ÇELİKTEN EŞYA	477.768	400.160	116.125	293.394	152,65
8	30	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	181.520	180.723	214.754	281.407	31,04
9	39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	169.332	191.224	109.661	279.495	154,87
10	38	MUHTELİF KİMYASAL MADDELER	58.291	61.153	15.998	206.877	-
		DİĞER	2.124.202	2.502.512	12.022.426	3.067.234	-74,49
		TOPLAM	7.366.848	8.844.472	16.416.726	8.589.877	-47,68

Kaynak: www.trademap.org (BM İstatistik Bölümü)

B. TÜRKİYE-SUDAN DIŞ TİCARETİ

İkili Ticaret Verileri (\$)

		2007	2008	2009
İhracatımız	Değer	179.697.403	234.222.630	247.593.878
	Değişim %		30,34	5,71
İthalatımız	Değer	8.399.962	9.207.656	7.262.198
	Değişim %		9,62	-21,13
Hacim	Değer	188.097.365	243.430.286	254.856.076
	Değişim %		29,42	4,69
Denge	Değer	171.297.441	225.014.974	240.331.680
	Değişim %		31,36	6,81

Kaynak: TÜİK Verileri

Ülkemiz ile Sudan arasındaki dış ticaret dengesi ülkemiz lehine fazla vermektedir. Dış ticaret dengesi 2009 yılında bir önceki yıla göre % 6,81 artış göstermiştir. 2009 yılında iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 254,8 milyon \$ kaydedilmiştir.

Sudan'a İhracatımızda Başlıca Maddeler (\$)

SIRA	GTİP	GTİP TANIMI	2007	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	84	MAKİNE VE CİHAZLAR,ALETLER,PARÇALARI	26.899.826	33.297.406	42.730.520	28,33
2	73	DEMİR VEYA ÇELİKTEKİ EŞYA	16.570.171	23.522.403	25.043.006	6,46
3	11	DEĞİRMENCİLİK ÜRÜNLERİ, MALT, NIŞASTA, İNÜLİN, BUĞDAY GLUTENİ	3.372.109	34.114.604	21.311.227	-37,53
4	72	DEMİR VE ÇELİK	14.291.462	24.855.025	20.193.832	-18,75
5	21	YENİLEN ÇEŞİTLİ GIDA MÜSTAHZARLARI	9.163.338	12.491.203	17.975.623	43,91
6	25	TUZ,KÜKÜRT,TOPRAK VE TAŞLAR,ALÇILAR VE ÇİMENTO	410.246	8.757.596	17.758.133	102,77
7	07	YENİLEN SEBZELER VE BAZI KÖK VE YUMRULAR	13.402.051	5.454.038	15.333.855	181,15
8	85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR,AKSAM VE PARÇALARI	13.876.147	13.055.316	13.029.968	-0,19
9	20	SEBZE,MEYVA,BİTKİ PARÇALARI,SERT KABUKLU YEMİŞ KONSERVELEİ	5.614.975	7.574.284	11.830.366	56,19
10	87	MOTORLU KARA TAŞITLARI, TRAKTÖR, BİSİKLET, MOTOSİKLET VE DİĞER	16.742.226	5.819.971	7.386.498	26,92
		DİĞER	59.354.852	65.280.784	55.000.850	-15,75
		TOPLAM	179.697.403	234.222.630	247.593.878	5,71

Kaynak:TUIK Verileri

Sudan'a yönelik ihracatımız 2009 yılında % 5,7 artarak 247,5 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu ülkeye gerçekleştirdiğimiz ihracatta ilk sırayı makine ve aksamları (42,7 milyon \$) almaktadır. Diğer taraftan, ilk 10 madde arasında yer alan "Yenilen Sebzeler ve Bazı Kök ve Yumrular" ve "Tuz, Kükürt, Toprak ve Taşlar, Alçılar ve Çimento" mal gruplarında yaşanan ihracat artışı dikkat çekmektedir.

Sudan'dan İthalatımızda Başlıca Maddeler (\$)

SIRA	GTİP	GTİP TANIMI	2007	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	17	ŞEKER VE ŞEKER MAMULLERİ	1.715.381	3.982.692	3.862.300	-3,02
2	12	YAĞLI TOHUM VE MEYVALAR,SANAYİ BİTKİLERİ, SAMAN, HAYVAN YEMİ	1.773.519	1.958.883	2.047.335	4,52
3	41	HAM POSTLAR,DERİLER (KÜRKLER HARİÇ) VE KÖSELELER	4.212.174	3.175.431	1.078.478	-66,04
4	13	LAKLAR,SAKIZLAR,BİTKİSEL ÖZSU VE HÜLASALAR	136.973	38.722	133.525	244,83
5	18	KAKAO VE KAKAO MÜSTAHZARLARI	0	0	88.540	-
6	84	MAKİNE VE CİHAZLAR,ALETLER,PARÇALARI	14.827	2.949	26.011	782,03
7	39	PLASTİK VE PLASTİKTEKİ MAMUL EŞYA	0	0	7.296	-
8	44	AĞAÇ VE AĞAÇTAN MAMUL EŞYA;ODUN KÖMÜRÜ	0	0	7.191	-
9	87	MOTORLU KARA TAŞITLARI, TRAKTÖR, BİSİKLET, MOTOSİKLET VE DİĞER	273.738	15.428	3.636	-76,43
10	70	CAM VE CAM EŞYA	0	0	3.381	-
		DİĞER	273.350	33.551	4.505	-86,57
		TOPLAM	8.399.962	9.207.656	7.262.198	-21,13

Kaynak: TUIK Verileri

Sudan'dan ithalatımız 2009 yılında % 21 gerileyerek 7,2 milyon \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. Sudan'dan ithal ettiğimiz ürünler arasında en büyük payı "Şeker ve Şeker Mamülleri" almaktadır.

C. SUDAN'IN MAKİNE VE AKSAMLARI DIŞ TİCARETİ

1. İHRACAT

Sudan'ın 2009 yılında makine ihracatı 33 milyon \$ seviyesinde gerçekleşmiştir. 2009 yılında Sudan'ın makine ihracatında ilk sırada yer alan ülkeler Fransa, Brezilya ve BAE'dir. 2009 verilerine göre, Türkiye Sudan'ın makine ihracatında 15. sırada yer almaktadır.

Sudan'ın Ükelere Göre Makine ve Aksamları İhracatı (Bin \$) - 84. Fasıl

*Sudan'a ait 2007 yılı verilerine ulaşılamamaktadır.

SIRA	ÜLKE	2005	2006	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	Fransa	169	35	0	15.460	-
2	Brezilya	0	0	0	9.025	-
3	BAE	15.957	4.457	3.857	5.184	34,40
4	Kenya	0	8	130	1.220	838,46
5	Mısır	1.925	2.295	4.135	713	-82,76
6	Çin	3.106	828	2.119	665	-68,62
7	Libya	68	0	0	169	-
8	Katar	201	24	0	94	-
9	Endonezya	0	0	13	83	538,46
10	Hindistan	6	0	1	80	-
11	ABD	5	0	0	76	-
12	Suudi Arabistan	1.241	1.070	207	70	-66,18
13	Moritanya	0	0	0	52	-
14	Malezya	0	8	120	50	-58,33
15	Türkiye	38	0	3	26	766,67
16	Almanya	157	1.294	99	9	-90,91
17	İngiltere	2.739	72	8	5	-37,50
18	Ukrayna	0	0	0	4	-
19	İtalya	5	52	1	2	100,00
20	Cezayir	0	0	153	1	-99,35
	Diğer	9.728	943	2.540	84	-96,69
	Toplam	35.345	11.086	13.386	33.072	147,06

Kaynak: www.trademap.org (BM istatistik bölümü verileri)

2009 yılında Sudan'ın makine ve aksamları ihracatında ilk sırayı "Ağır İş Makine ve Cihazlarının Aksamı, Parçaları" almaktadır.

Sudan'ın Makine ve Aksamları İhracatındaki Başlıca Kalemler (Bin \$)

*Sudan'a ait 2007 yılı verilerine ulaşılamamaktadır.

SIRA	GTİP	GTİP TANIMI	2005	2006	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	8431	AGIR İS MAKİNE VE CİHAZLARININ AKSAMI, PARÇALARI	15.525	2.709	9.314	21.631	132,24
2	8414	HAVA-VAKUM POMPASI, HAVA/GAZ KOMPRESÖRÜ, VANTİLATÖR, ASPIRATÖR	2.726	134	14	8.989	-
3	8471	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİ, ÜNİTELERİ	3	33	-	1.272	-
4	8413	SIVILAR İÇİN POMPALAR, SIVI ELEVATÖRLERİ	170	250	1	295	-
5	8409	İÇTEN YANMALI, PİSTONLU MOTORLARIN AKSAM- PARÇALARI	1.850	1.628	-	282	-
6	8459	METALLERİ TALAS KALDIRARAK İŞLEYEN MAKİNELİ ALETLER-TEZGAHLAR	-	-	-	207	-
7	8415	KLİMA CİHAZLARI-VANTİLATÖRLÜ, İSİ, NEM DEĞİŞTİRME TERTİBATLI	-	125	-	97	-
8	8408	DİZEL, YARI DİZEL MOTORLAR (HAVA BASINCI İLE ATESLENEN, PİSTONLU)	-	-	1	91	-
9	8460	ÇAPAK, PÜRÜZ TEMİZLEME, BİLEME, TASLAMA VB. İÇİN MAKİNELER	46	52	-	78	-
10	8429	DOZERLER, GREYDER, SKREYPER, EKSKAVATÖR, KÜREYİCİ, YÜKLEYİCİ VB.	970	1.526	116	78	-32,76
		DİĞER	14.055	4.630	3.943	51	-98,71
		TOPLAM	35.345	11.086	13.386	33.072	147,06

Kaynak: www.trademap.org (BM İstatistik bölümü verileri)**2. İTHALAT**

Makine ve aksamları ithalatı 2009 yılında Sudan'ın genel ithalatından % 12 pay almaktadır. Sudan'ın 84. fasıl bazında makine ithalatı 2009 yılında 1 milyar \$ kaydedilmiştir. Çin, Hindistan ve Almanya Sudan'ın makine ithal ettiği başlıca ülkelerdir. Türkiye, Sudan'ın makine ithal ettiği ülkeler arasında 42,7 milyon \$ ile 8. sırada yer almaktadır.

Sudan'ın Ülkelere Göre Makine ve Aksamları İthalatı (Bin \$) - 84. Fasıl

*Sudan'a ait 2007 yılı verilerine ulaşılamamaktadır.

SIRA	ÜLKE	2005	2006	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	Çin	210.206	282.254	233.164	257.765	10,55
2	Hindistan	41.685	60.214	12.809	91.973	618,03
3	Almanya	86.662	105.269	47.131	85.352	81,10
4	BAE	101.427	134.402	96.719	78.435	-18,90
5	İngiltere	123.830	143.457	50.405	51.795	2,76
6	İtalya	109.030	67.169	38.186	49.277	29,04
7	Japonya	58.026	62.706	40.282	47.496	17,91
8	Türkiye	17.074	23.449	33.297	42.730	28,33
9	Suudi Arabistan	62.140	123.292	168.387	41.684	-75,25
10	Fransa	41.309	52.225	15.548	30.996	99,36
11	Mısır	36.441	29.395	21.246	24.920	17,29
12	Kore	47.679	23.343	9.021	20.759	130,12

Sudan Ülke Notu (Moment Expo için hazırlanmıştır)

13	Tayland	14.011	15.721	11.448	19.731	72,35
14	ABD	13.473	14.659	7.717	12.700	64,57
15	Hollanda	17.457	22.056	15.962	12.350	-22,63
16	Brezilya	10.864	55.202	5.347	10.364	93,83
17	İsveç	18.706	16.273	40.529	9.126	-77,48
18	Kanada	18.095	15.996	4.136	8.823	113,32
19	Ekvator	0	0	3.137	8.106	158,40
20	Finlandiya	5.030	6.669	6.844	7.145	4,40
	Diğer	158.057	174.438	87.950	116.842	32,85
	Toplam	1.191.202	1.428.189	949.265	1.028.369	8,33

Kaynak: www.trademap.org (BM istatistik bölümü verileri)

Sudan'ın 2009 yılında makine ithalatı arasında başlıca kalemler "Ağır İş Makine ve Cihazlarının Aksamı, Parçaları", "Buhar Jeneratörleri, Kızgın Su Üreten Kazanlar", "Sıvılar İçin Pompalar, Sıvı Elevatörleri" dir.

Sudan'ın Makine ve Aksamları İthalatındaki Başlıca Kalemler (Bin \$)

*Sudan'a ait 2007 yılı verilerine ulaşılamamaktadır.

SIRA	GTİP	GTİP TANIMI	2005	2006	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	8431	AGIR İS MAKİNE VE CİHAZLARININ AKSAMI, PARÇALARI	146.043	253.102	100.731	145.129	44,08
2	8402	BUHAR JENERATÖRLERİ, KIZGIN SU ÜRETEK KAZANLAR	3.484	7.010	16.653	84.817	409,32
3	8413	SIVILAR İÇİN POMPALAR, SIVI ELEVATÖRLERİ	98.649	105.833	39.252	57.872	47,44
4	8438	YIYECEK/İÇECEK SANAYİNDE KULLANILAN MAKİNE VE CİHAZLAR	42.068	28.836	14.926	48.843	227,23
5	8409	İÇTEN YANMALI, PİSTONLU MOTORLARIN AKSAM- PARÇALARI	100.545	129.320	65.761	47.141	-28,31
6	8474	TOPRAK, TAS, METAL CEVHERİ VB. AYIKLAMA, ELEME VB. İÇİN MAKİNELER	14.470	47.385	43.066	46.539	8,06
7	8429	DOZERLER, GREYDER, SKREYPER, EKSKAVATÖR, KÜREYİCİ, YÜKLEYİCİ VB.	110.026	125.687	65.559	46.133	-29,63
8	8418	BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR, SOGUTUCULAR, İSİ POMPALARI	36.359	42.959	33.377	43.166	29,33
9	8415	KLİMA CİHAZLARI-VANTİLATÖRLÜ, İSİ, NEM DEĞİŞTİRME TERTİBATLI	30.111	39.009	27.756	38.043	37,06
10	8433	HASAT, HARMAN, BIÇME; ÜRÜNLERİ AYIRMA, TEMİZLEME MAKİNE, CİHAZLARI	8.056	24.770	8.330	34.318	311,98
		DİĞER	601.394	624.276	533.855	436.369	-18,26
		TOPLAM	1.191.205	1.428.187	949.266	1.028.370	8,33

Kaynak: www.trademap.org (BM istatistik bölümü verileri)

D. TÜRKİYE – SUDAN MAKİNE VE AKSAMLARI SEKTÖRÜ DİŞ TİCARETİ

2009 yılında Sudan'a makine ve aksamları ihracatımız yaklaşık % 28 artarak 42,7 milyon \$'a ulaşmış; Sudan'dan ithalatımız 26 bin \$ olmuştur. Sudan ile Türkiye arasındaki makine ve aksamları dış ticaret hacmi 2009 yılında % 28,4 artarak 42,7 milyon \$ gerçekleşmiştir. Sudan ile Türkiye arasında dış ticaret dengesi de 2009 yılında % 28 artarak yaklaşık 42,7 milyon \$ kaydedilmiştir.

Türkiye – Sudan Makine ve Aksamları Dış Ticareti (\$ - 84. Fasıll)

		2007	2008	2009
İhracat	Değer	26.899.826	33.297.406	42.730.520
	Değişim %		23,78	28,33
İthalat	Değer	14.827	2.949	26.011
	Değişim %		-80,11	782,03
Hacim	Değer	26.914.653	33.300.355	42.756.531
	Değişim %		23,73	28,40
Denge	Değer	26.884.999	33.294.457	42.704.509
	Değişim %		23,84	28,26

Kaynak: TÜİK Verileri

1. İHRACAT

Sudan'a 84. fasıl itibariyle gerçekleştirilen makine ihracatımız incelendiğinde 2009 yılında en fazla sırasıyla "Lifleri Hazırlayan, İplik Üreten-Hazırlayan Makineler", "Yiyecek/İçecek Sanayinde Kullanılan Makine ve Cihazlar" ve "Tarla, Bahçe Tarımında, Ormancılıkta Kullanılan Makine, Cihazlar" ihracatı gerçekleştirilmiştir.

Sudan'a makine ihracatı gerçekleştirdiğimiz ilk 10 kalem arasında "Lifleri Hazırlayan, İplik Üreten-Hazırlayan Makineler" ve "Yardımcı Tekstil Makine, Cihazları ve Aksam-Parçalar" mal gruplarında, 2009 yılında, önceki senelere göre kaydedilen ihracat artışları dikkat çekmektedir.

Sudan'a Makine ve Aksamları İhracatımızda Başlıca Kalemler (84.Fasıll-Ş)

SIRA	GTİP	GTİPTANIMI	2007	2008	2009	DEĞİŞİM 09/08 (%)
1	8445	LİFLERİ HAZIRLAYAN, İPLİK ÜRETEN-HAZIRLAYAN MAKİNELER	23.194	8.991	12.118.926	-
2	8438	YİYECEK/İÇECEK SANAYİNDE KULLANILAN MAKİNE VE CİHAZLAR	2.472.706	3.173.449	4.795.429	51,11
3	8432	TARLA, BAHÇE TARIMINDA, ORMANCILIKTA KULLANILAN MAKİNE, CİHAZLAR	5.127.164	9.422.057	4.078.117	-56,72
4	8437	TOHURLARI TEMİZLEME, AYIRMA, ÖĞÜTME, İŞLEME MAKİNE VE CİHAZLARI	377.307	909.097	2.074.629	128,21
5	8474	TOPRAK, TAŞ, METAL CEVHERİ VB. AYIKLAMA, ELEME VB. İÇİN MAKİNELER	3.316.550	2.726.524	1.967.285	-27,85
6	8479	KENDİNE ÖZGÜ FONKSİYONLU MAKİNE VE CİHAZLAR	763.062	1.989.015	1.854.765	-6,75
7	8448	YARDIMCI TEKSTİL MAKİNE, CİHAZLARI VE AKSAM-PARÇALAR	21.938	0	1.733.648	-
8	8413	SIVILAR İÇİN POMPALAR, SIVI ELEVATÖRLERİ	543.367	949.767	1.381.186	45,42
9	8433	HASAT, HARMAN, BIÇME; ÜRÜNLERİ AYIRMA, TEMİZLEME MAKİNE, CİHAZLARI	925.388	1.525.164	1.095.452	-28,17
10	8409	İÇTEN YANMALI, PİSTONLU MOTORLARIN AKSAM-PARÇALARI	687.749	1.166.040	965.910	-17,16
		DİĞER	12.641.401	11.427.302	10.665.173	-6,67
		TOPLAM	26.899.826	33.297.406	42.730.520	28,33

Kaynak:TÜİK Verileri

2. İTHALAT

2009 yılında Türkiye'nin Sudan'dan 84. fasıl itibariyle en fazla ithal ettiği ürün grupları sırasıyla, "Metal Dökümü İçin Kasalar, Plakalar, Kalıp Modelleri", "Tarla, Bahçe Tarımında, Ormancılıkta Kullanılan Makine, Cihazlar" ve "Transmisyon Milleri, Kranklar, Yatak Kovanları, Dişliler, Çarklar" olmuştur. "Metal Dökümü İçin Kasalar, Plakalar, Kalıp Modelleri" grubu Sudan'dan gerçekleştirdiğimiz makine ithalatının yaklaşık % 73'ünü oluşturmaktadır.

Sudan'dan Makine ve Aksamları İthalatımızda Başlıca Kalemler (84.Fasıl-Ş)

SIRA	GTİP	GTİP TANIMI	2007	2008	2009
1	8480	METAL DÖKÜMÜ İÇİN KASALAR, PLAKALAR, KALIP MODELLERİ	0	0	19.086
2	8432	TARLA, BAHÇE TARIMINDA, ORMANCILIKTA KULLANILAN MAKİNE, CİHAZLAR	0	0	6.240
3	8483	TRANSMİSYON MİLLERİ, KRANKLAR, YATAK KOVANLARI, DİŞLİLER, ÇARKLAR	10.080	0	685
4	8413	SIVILAR İÇİN POMPALAR, SIVI ELEVATÖRLERİ	1.994	0	0
5	8431	AĞIR İŞ MAKİNE VE CİHAZLARININ AKSAMI, PARÇALARI	0	280	0
6	8433	HASAT, HARMAN, BİÇME; ÜRÜNLERİ AYIRMA, TEMİZLEME MAKİNE, CİHAZLARI	103	0	0
7	8443	MATBAACILIĞA MAHSUS BASKI MAKİNELERİ, YARDIMCI MAKİNELER	0	2.669	0
8	8453	POST, DERİ, KÖSELE HAZIRLANMASI, İŞLENMESİ, İMALİ MAKİNELERİ	2.650	0	0
		TOPLAM	14.827	2.949	26.011

Kaynak: TÜİK Verileri

KAYNAKLAR

- BM İstatistik Bölümü Verileri
- TÜİK
- T.C. Hartum Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği Raporları